

Marianne
**CEDER
VALL**

**HAUDATAAN
MENNEET**

MULLVALDSIN MURHAT

Suomentanut Riie Heikkilä

Helsingissä Kustannusosakeyhtiö Otava

Ruotsinkielinen alkuteos
Låt det som varit vila

Copyright © Marianne Cedervall 2016
Published by agreement with Grand Agency

Suomenkielinen laitos © Kustannusosakeyhtiö Otava 2023

ISBN 978-951-1-45888-3

OTAVA
KIRJAPAINO
Keuruu 2023

Omistettu Viville

ihanan itsepäiselle, kaikkein rakkaimmalle leikkikaverilleni

Mullvaldsin pitäjä, Gotlanti

1

Torstaina 5. marraskuuta

Mullvaldsin seurakunnan kirkkoherra Oskar Bergsten seiso i pappilan rappusilla marraskuisessa auringonpaisteessa ja toivotti kaksi vierastaan tervetulleiksi. Oskar oli hädin tuskin ehtinyt syö- dä aamiaista, mutta naiskaksikko oli vaatinut aikaista tapaamista, koska heillä oli muutakin tekemistä ja he halusivat saada pappila- vierailun nopeasti pois päiväjärjestyksestä.

”Tällainen tila meillä on käytössämme markkinoita varten”, kirkkoherra Bergsten sanoi heilauttaen kättään kohti suurta pappilan puutarhaa. ”Mitäs sanotte: onkohan tämä hyvä paikka tryffelimarkkinoille?”

Sara Hansson veti pinkin lippiksensä lippaa tiukemmin otsal- le, jotta matalalla roikkuva aurinko ei porottaisi suoraan silmiin.

”Kaipa tämä kelpaa”, hän sanoi sävyyn, josta ei tiennyt, oli- ko se tyytyväinen vai ei. ”Voimme pystyttää markkinakojut tuon ruohikon reunaan.”

Hän osoitti kahden suuren nurmikon välistä sorakujaa.

”Jos kujan molemmin puolin on kojuja, tästä tulee kuin oikeil- la markkinoilla”, Oskar sanoi. ”Vai mitä, Gull-Britt?”

Gull-Britt Hansson ei ollut niitä ihmisiä, jotka välittömästi myöntivät ja antoivat siunauksensa asialle kuin asialle. Ensin kaikkea piti tutkailla perinpohjaisesti, ja vasta sen jälkeen Gull-Britt ilmoitti näkemyksensä. Kirkkoherra vilkaisi naista vaivihkaa. Gull-Britt oli tyylikäs nainen, jolla oli suuri povi, syvään uurrettu musta paita ja mustat housut. Hänen karheapintainen violetti neuletakkinsa oli pidempää mallia ja peitti sekä suurikokoisen takamuksen että etumuksen. Kaulassa naisella oli koru, jossa roikkui suuria violetteja helmiä. Naisella oli hyvä maku, se oli selvää. Raahaakin tällä oli: sekä vaatteet että koru olivat laadukkaita. Hiukset sen sijaan eivät olleet Oskarin makuun. Naisen tukka oli voimakkaasti vaalennettu, ja kampaus oli pörröinen. Silmissä oli sinistä luomiväriä. Ei niin että kirkkoherra itse olisi tiennyt erityisen paljon meikkaamisesta, mutta hänen rakas vaimonsa Astrid meikkasi käytännöllisesti katsoen joka päivä ja olisi luultavasti pitänyt sinistä luomiväriä sekä epämuodikkaana että mauttomana.

Gull-Britt käveli hiukan eteenpäin sorakujaa pitkin, käännäteli ympäriinsä ja näytti miettivän hetken ennen kuin palasi Saran ja Oskarin luo.

”Mainiota”, hän sanoi. ”Montako myyntikojua meille on tulossa?”

Kirkkoherra selvitti kurkkuaan.

”Ainakin teidän kahden kojut. Sinulla on tryffelit, ja Sara puolestaan mainostaa ravintolaa.”

”Tottahan toki”, Sara sanoi. ”Micke suunnittelee upean aterian lauantai-illaksi. Siitä tulee kuuden ruokalajin kokonaisuus, jonka jokaisessa ruokalajissa on gotlantilaista tryffeliä.”

Gull-Britt viritti huulilleen hymyn, joka ei yltänyt silmiin saakka.

”Minusta teidän pitäisi ostaa myös minun italialaista tryffeliäni. Siinä on todellakin enemmän potkua. Ei millään pahalla gotlantilaista tryffeliä kohtaan.”

”Mitä tarkoitat?” Sara kysyi terävästi. ”Nämähän ovat gotlantilaiset tryffelimarkkinat, eivätkö olekin?”

Oskar katsoi ensin toista ja sitten toista naista. Olisi paras vaihtaa puheenaihetta ennen kuin naiset kävisivät toistensa kimppuun, ja se oli nyt hyvin lähellä.

”Ja Lotta ja David tulevat tänne koirineen, vai mitä, Gull-Britt?” Oskar kysyi.

Gull-Britt nyökkäsi suopeasti. Kyllä, hän oli Lotan äiti, joten hän kyllä tiesi kertoa miten asia oli. Lotta ja David Stormin anti muodostuisi ehkä koko markkinoiden vetonaulaksi. He nimitäin toisivat sinne tryffelikoiraansa Buttlen ja Alban.

”Aivan niin”, Gull-Britt sanoi ja pyöritteli korunsa helmiä. ”Me tarjoamme koko ketjun maasta ruokapöytään saakka, mitä tryffeleihin tulee.”

”Siitä puheen ollen”, Oskar sanoi. ”Ruotsin luonnonsuojeluvirastokin lähettää tänne edustajansa.”

”Miksi ihmeessä?” kysyi Sara. ”Mitä tekemistä viranomaisilla täällä on?”

”Luonnonsuojeluvirasto haluaa olla paikalla valistamassa ihmisiä jokamiehenoikeudesta ja tryffelistä”, sivalsi Gull-Britt. ”Mieheni on ottanut heihin yhteyttä. Jokamiehenoikeus ei nimitäin koske tryffelin poimimista.”

”Siihen pitäisi saada muutos”, mutisi Sara.

”Mitä sanoit?”

Gull-Brittin äänensävy oli muuttunut kimakaksi.

”En mitään”, Sara vastasi ja katsoi viattoman näköisenä pappilan puutarhan saarnien huippuja.

Kirkkoherra Oskar Bergsten katsoi parhaaksi jatkaa ja rykäisi uudestaan.

”Ompeluseura on myös mukana myymässä patalappuja, joita tietenkin voi käyttää ruoanlaitossa. Lisäksi heillä on myynnis-

sä lapasia ja sukkaa, joilla tuskin on mitään tekemistä tryffeleiden kanssa. Mutta täytyyhän meidän antaa seuralle tilaisuus tällaisena päivänä.”

Kumpikaan naisista ei vastustellut. Heidän välilleen nopeasti virinnyt ärtymys näytti haihtuneen.

”Entäs sinä?” Sara kysyi katsoen Oskaria tarkkaan. ”Etkö esittelisi jotain vanhaa autoa?”

Oskar nauroi, vaikka Saran perusteellinen tuijotus tuntui kiusalliselta. Naisella oli suloiset kasvot, mutta hänen tyyli asenteensa teki piirteistä kovat.

”Aion laittaa näytille vanhan amerikkalaiskaunottareni, kaulaan viisikymmentäluvun Chevyn, jota voi vilkaista tarkemmin”, hän vastasi.

”Siitä ihmiset tykkäävät”, Sara sanoi. ”Siis siitä, että rassaat autoja sen sijaan että vain saarnaisit.”

Oskar nyökkäsi. Autojen rassaaminen oli konkreettista hommaa, joka nollasi aivot tehokkaasti. Toisinaan se johti siihen, että hän puuhastellessaan tuli kehitelleeksi sunnuntaisaarnan päässään.

”Entä musiikki?” Gull-Britt kysyi.

”Musiikkia on tulossa”, Oskar vahvisti. ”Pelimanneja Bursista. Haitareita ja viuluja.”

”Ja minä tarjoan mehuaseman sikakallista omenamehua”, Gull-Britt sanoi. ”Se on niin hyvää, että se saa epäsosiaalisimmankin tapauksen jäämään hetkeksi kojulle. Ja sehän se tarkoitus onkin. Saada kävijät jäämään pidemmäksi aikaa.”

Sara nappasi kännykkänsä ja vilkaisi sitä.

”Täytyy lähteä”, hän sanoi. ”Meillä on aika paljon tekemistä Plogbillerillä tänään. Kiva että olet mukana markkinoilla, Gull-Britt!”

Oskar kiinnitti huomiota Saran sanoihin, mutta myös siihen, että ne lausuttiin varsin kylmällä äänellä. Hän jännitti mitä seuraavaksi tapahtuisi.

”Totta kai olen”, Gull-Britt vastasi. ”Ei kai tässä pitäjässä ole ketään muutakaan, joka tietäisi tryffeleistä yhtä paljon kuin minä, vai mitä?”

Saran hymy näytti hyytyneen jäiseksi. Hän kääntyi kannoil-
laan ja häipyi.

”Micke ja minäkin tarjoamme sikakallista omenamehua!” hän huusi päästyään puutarhan portille. ”Että tiedät, Gull-Britt!”

Toivottavasti ainoastaan Oskar kuuli viimeisen lauseen, Gull-Britt nimittäin oli jo matkalla eri suuntaan.

Oli epäselvää, oliko Gull-Britt kaikkein suurin tryffeliasian-
tuntija vai ei. Nainen tiesi kyllä vaikka mitä erilaisista tryffeli-
lajikkeista, maaperistä ja kasvutavoista. Hän ei kuitenkaan mil-
loinkaan pystyisi valmistamaan yhtä fiiniä ruokaa kuin Micke
Hansson, Kajpe Kviarissa sijaitsevan Plogbillen-ravintolan uusi
ravintoloitsija. Siitä Oskar Bergsten oli täysin vakuuttunut.

Vanhassa kappalaisen talossa pappilaa vastapäätä avautui ovi,
ja talon nykyinen omistaja astui kuistille. Naisella oli käytännöl-
liset vaatteet, saappaat, farkut ja tikkiliivi, ja hän oli epäilemät-
tä menossa tallilleen. Nähdessään Oskarin nainen vilkutti. Oskar
kohotti kätensä tervehdykseen. Anki Karlsson oli todella hyvä ja
mukava naapuri.

2

Anki Karlsson tukahdutti haukotuksen ennen kuin ryhtyi tallihommiin. Viime yönä oli mennyt myöhään. Laiva oli saapunut Visbyhyn vasta puoli yksi yöllä, ja kello oli ollut puoli kaksi ennen kuin hänen ystävättärensä olivat päässeet maihin ja pakkautuneet autoon. Sitten he olivat ajaneet neljäkymmenen kilometrin matkan Mullvaldsiin. Onneksi Anki oli petannut sängyt valmiiksi, ja kaikki pääsivät suoraan nukkumaan. Gunilla ja Ingegerd jakoiivat toisen vierashuoneen, ja Lena oli saanut oman huoneen, mitä muut ystävättäret pitivät laupeudentyönä. Lena kuorsasi nimittäin hirvittävän kovaa. Jos hänen kanssaan joutui jakamaan huoneen, nukkui vain muutaman hassun tunnin.

Anki raahasi laitumelle heinäpaalin ja avasi sen veitsellä. Hän levitteli kuivia heinäkorsia talikolla tehdäkseen neliömäisestä paaalista pehmoisemman ja herkullisemmän näköisen islanninhevosaan varten. Sitten hän palasi talliin ja avasi molempien karsinoiden ovet. Nykyään sekä Osk että Austri olivat niin tottuneita rutiineihin, että ne tiesivät tismalleen, mistä aamiainen löytyi. Aluksi hän oli taluttanut niitä riimusta, mutta nyt sitä ei enää tarvinnut tehdä.

”No niin, sinne vain!” Anki huusi ja taputti Oskia kupeille.
”Aamun ensimmäinen rasti on tuolla.”

Rautias tamma alkoi nostella jalkojaan ja näykkäisi leikillisesti Austrin valkoista paksua harjaa. Austri vastasi yllättävään napsaisuun yhtä hellällä kujeella. Hevoset tönivät innokkaasti toisiaan päästäkseen ensimmäisenä ulos ovesta. Austri voitti ja Osk hirnahti pettyneenä, mutta pian se oli Austrin vanavedessä laitumella. Anki seurasi hevosia ja kiinnitti sitten sähköpaimenen kahvan tolppaan.

”Bon appétit, kaverit!” hän sanoi ja kääntyi takaisin tallille siivotakseen karsinat.

”Huomenta!”

Anki kohotti katseensa hommistaan kuullessaan Ingegerdin tutun äänen ja antoi käsiensä levähtää hetken talikon varrella.

”No mutta huomenta! Oletko jo hereillä?”

Ingegerd kietoi kätensä ympärilleen ja hieroi hartioitaan.

”En enää nykyisin nuku kovin pitkään aamuisin, mutta valehtelisin jos väittäisin olevani reissun jälkeen huippukunnossa.”

”Niinpä, eilen meni myöhään”, Anki totesi. ”Laivoilla on kyllä ihmeelliset aikataulut.”

Ingegerd pudisti päätään.

”Tarkistan ajat paremmin seuraavalla kerralla. Haluatko muuten apua? Ajattelin että väsymyksen vilunväreet voisi saada työnteolla pois.”

Anki osoitti seinää, jossa roikkui talikoita ja lapioita. Ingegerd alkoi innokkaasti siivota toista karsinaa.

”Nukkuvatko muut tytöt vielä?” Anki huikkasi kaiteen yli.

”Eivät”, Ingegerd vastasi oikaisten vartensa. ”Sekä Lena että Gunilla ovat kyllä jalkeilla, mutta he ottavat aamun vastaan vähän rennommin kuin minä. Arvaan, että he ilmestyvät paikalle sopivasti sillä hetkellä, kun me kaksi olemme satuloinneet hevoset ja jäljellä on enää selkäänousu.”

Anki nauroi.

”Lena ja Gunilla eivät siis ole mitään tallityttöjä, vai?”

”Gunillan täytyy vieläkin hoitaa hommia kotitilallaan, mutta en usko, että Lena on käynyt tallilla sen jälkeen kun nuorena ratsastimme. Sitä paitsi he ovat laittamassa kahvia ja voileipiä, jotta voimme ottaa aamiaisen mukaan luontoon.”

Matkalla kotiin laivalta Anki oli enimmäkseen vitsinä ehdottanut, että he voisivat käydä aamiaisratsastuksella ja ottaa eväät mukaan. Hän ei missään nimessä ollut uskonut, että ystävättäret ottaisivat hänen sanansa vakavasti, mutta parhaat ystävät ovat parhaita ystäviä.

”Lena varmasti hyppää oitis takaisin satulaan”, vakuutti Anki. ”Pieni hetki hevosen selässä, ja hän on taas vauhdissa. Kun minä tulin tänne vuosi sitten, en ollut ratsastanut ikuisuuteen, mutta kaikki olikin tallella. Sekä pääkopassa että pohkeissa saakka.”

”Vähän niin kuin pyöräily”, totesi Ingegerd. ”Mihin muuten tyhjennät lannan?”

Anki osoitti takaovea, ja Ingegerd lähti työntämään kottikärriä pois päin. Anki haki uusia kutterinpuruja ja levitti ne karsinoihin. Tallin siivous oli mukavaa hommaa, joka oli hyväksi terveydelle ja piti Ankin kunnossa. Lannan luominen ja kottikärrien työntäminen oli kuin kevyttä lihastreeniä. Ja kun hevoset oli hoidettu, Anki pääsi palaamaan kahvin ja sanomalehtensä ääreen ja sallimaan itselleen ihanan pitkän aamun. Mutta toisinaan oli vaikeaa pakottaa itsensä tallille aikaisin aamulla.

Tallin ulkopuolelta kuului iloista naurua, ja ovesta astui kaksi aivan hirtittävän pirteää daamia. Lyhyt yö ei ollut jättänyt näihin eläkeläisiin juuri mitään merkkejä, tai sitten he olivat pirun nopeasti peittäneet väsymyksen jäljet meikillä. Anki itse oli siitä tarkka, vaikka joinakin päivinä hän ei lähtenyt tallia pidemmälle. Oli tärkeää pitää itsensä raikkaana ja siistin näköisenä. Ei niin että hän olisi yrittänyt vikitellä jotakuta miestä, jos joku nyt sel-

laista luuli; hän halusi olla rapistumatta ihan itsensä tähden.

”No niin, nyt lähdetään ratsastamaan”, sanoi Gunilla. ”Kivaa!”

”Siitä onkin tovi aikaa, mutta minä yritän”, Lena sanoi huultaan purren. ”Mites me muuten sen ratkaisemme, että meitä on neljä, mutta hevosia vain kaksi?”

”Äh, islanninhevosethan ovat supervahvoja”, nauroi Gunilla. ”Hyppäät vain minun taakseni!”

Lena näytti entistäkin pelokkaammalta, ja Gunilla tunnusti nopeasti vain pilailleensa.

”Ihan aluksi voitte auttaa harjaamaan hevoset”, Anki vastasi. ”Molemmat ovat pölyisiä, ja harjat ja hännät ovat yön jäljiltä sotkussa. Kun lähdemme retkipaikkaan, minä ratsastan sinne Ingegerdin kanssa. Lena, sinä olet ratsastanut vähiten, saat ratsastaa kotiinpäin. Takaisin hevoset lamsivat ihan itseksen. Oma maa mansikka, muu maa mustikka, siinä niiden motto.”

”Miten me menemme retkipaikkaan?” Gunilla kysyi. ”Me siis, jotka emme mene sinne hevosen selässä.”

”Menette autolla paikkaan, jossa tapaamme ja syömme aamiaisen”, Anki sanoi. ”Sinne on nelisen kilometriä. Sitten vaihdetaan, ja te saatte ratsastaa kotiin. Näytän kartalta, miten sinne ajetaan.”

”Neljä kilometriä?” Gunilla sanoi. ”Sittenhän me kävelemme. Se tekisi hyvää, vai mitä, Lena?”

Hänen ystävättärensä oli samaa mieltä.

”Jos Anki ja Ingegerd voivat kuvitella tulevansa takaisinpäin kävellen, minäkin kannatan”, tämä sanoi.

”Kuulostaa järkevältä”, Ingegerd säesti. ”Mukavaa päästä vähän liikkumaan. Olen niin tottumaton, että ratsastaminen varmaankin jäykistää paikat.”

”Minusta on kiva ihan vain päästä kävelemään jonkun toisen kanssa”, Anki vastasi. ”Minä kuljen täällä koko ajan ja olen melkein aina yksin.”

Kun hevoset oli saatu valmiiksi ja Anki ja Ingegerd nousseet ratsaille, kaikki neljä lähtivät kulkemaan yhdessä eteenpäin. Pian sekä ratsastajat että hevoset kuitenkin kaipasivat ripeämpää tahtia.

”Vau, ihanaa!” huudahti Ingegerd, kun he ratsastivat eteenpäin aaltoilevan pehmeää tölttiä. ”Onpa sinulla ihana hevonen!”

Anki oli antanut Ingegerdin ratsastaa kauniilla Austrilla. Sen musta karvapeite kiilteli harjauksen jäljiltä, ja valkoinen harja hulmusi, kun se nosteli etujalkojaan korkealle töltin tahdissa.

”Tiesin että tykkäisit Austrista”, Anki huusi. ”Mennäänkö lu-jempaa?”

He kannustivat hevosia ja laukkasivat eteenpäin tietä pitkin rinta rinnan. Osk ja Austri nauttivat. Molemmilla oli vahva kilpailuvietti. Ne innostivat toisiaan ja kiihdyttivät molemmat tahtia päästäkseen toisen ohi.

Hetken kuluttua Anki hidasti tahtia, ja Ingegerd seurasi hänen esimerkkiään. He poikkesivat metsäpolulle. Vain parinsadan metrin päässä oli metsäaukio, joka oli heidän määränpäänsä. Se oli luonnonsuojelualue, jolla oli vanha muinaislinna.

”Mikä tuolta oikein tulee?” Ingegerd kysyi samalla kun liukui alas Austrin selästä.

Heitä kohti ryntäsi suuri koira. Anki hyppäsi nopeasti Oskin selästä alas, tarttui tiukasti ohjiin ja kohotti kätensä ilmaan.

”Pysähdy!” hän karjui samalla kun Osk hirnui kauhuissaan ja oli vähällä nousta takajaloilleen.

”Pysähdy!” Anki huusi uudestaan, mutta koira ei totellut.

Yhtäkkiä samasta suunnasta, josta koira oli tullut, asteli suurin harppauksin esiin mies.

”Pidä koirasi kytkettynä!” Anki karjui. ”Täällä metsässä on muitakin kuin vain te!”

Mies ei vastannut mitään, nappasi vain kiinni pedon kaulapannasta ja lähti tiehensä metsään.

”Huh”, Anki sanoi henkäisten. ”Se oli täpärällä. Oletko kunnossa?”

”Kaikki hyvin onneksi”, Ingegerd vastasi. ”Millainen idiootti ei pidä koiraansa kytkettynä?”

Anki kohautti olkiaan.

”Mies on vasta muuttanut tänne, ja koira livahtaa karkuun vähän väliä. Olen kuullut, että se puree. Aivan älytöntä puuhaa. Nyt kun he ovat täällä, maastoratsastus ei enää ole yhtä turvallista kuin ennen.”

”Onneksi meille ei sattunut mitään”, Ingegerd sanoi. ”Tuosta koiranomistajasta pitäisi tehdä rikosilmoitus.”

He sitoivat hevoset kiinni infokylttiin ja istuutuivat kunnostetulle taukopaikalle odottamaan ystäviään. Aurinko oli matalalla, mutta siitä huolimatta se onnistui tunkeutumaan mäntyjen välitse heidän luokseen saakka.

Ei kestänyt kauaakaan ennen kuin Lena ja Gunilla jo astelivat metsäaukiolle reipasta tahtia. Lena piteli iPhonea edessään, ja iloinen nauru kuului jo kaukaa.

”Perillä!” Lena huusi. ”Onneksi GPS toimi. Se ei aina pelitä näin kaukana sivistyksestä.”

”Nyt kyllä kahvi ja sämpylä maistuu!” sanoi Gunilla. ”Olipa hyvä, että me kävelimme ensin. Sillä tavalla keho polttaa enemmän kaloreita, ja ainakin minulle se on tarpeen. En tiedä onko teillä muilla tällaisia huolia.”

Gunilla katsoi ystäviään, ja virisi eläväinen keskustelu siitä mikä dieetti on tehokkain. Anki, joka luojan kiitos ei vielä ollut kerännyt ylimääräisiä kiloja, alkoi kattaa kahvia ja voileipiä pöytään samalla kun muut jatkoivat.

Kun juustosämpylät oli syöty ja jäljellä oli enää tilkka kahvia, Anki oli sitä mieltä, että keskustelut GI-ruokavaliosta ja 5:2-dieetistä saivat jo riittä.

”Kuulkaas, olen löytänyt täältä aika paljonkin kullankeltaisia kosteikkovahveroita”, hän sanoi ja heilautti kättään kohti läheistä rinnettä.

Tylsä laihdutuskeskustelu loppui kuin seinään.

”Etsikää ihmeessä ennen kuin lähdetään kotiinpäin”, Anki jatkoi. ”Saamme ehkä vähän jatkettua lounasta.”

”Luuletko että niitä löytyy?” Gunilla kysyi. ”Nythän on jo marraskuu.”

”Syksy on ollut epätavallisen leuto ja osin jopa kostea. Ei vilkaisuamisesta ainakaan haittaa ole.”

Ystävykset kiipesivät rinnettä ylös ja hajaantuivat.

”Kannattaa silittää kädellä ruohikkoa ja katsoa maan tasalle saakka”, Anki neuvoi. ”Jos löytää yhden sienen, ympärillä on usein enemmänkin.”

Ei kestänyt pitkään ennen kuin Ingegerdiltä pääsi iloinen huudahdus. Muut oikaisivat selkensä ja katsoivat hänen suuntaansa.

”Löysitkö sienen?” Gunilla kysyi.

”Ai että löysinkö sienen?” Ingegerd huusi. ”Täällä on vähän enemmänkin kuin vain yksi sieni. Jonkun pitää tulla auttamaan minua.”

Ystävykset kyykkivät pitkään poimimassa sieniä Ingegerdin löytämässä paikassa, jonne hän oli onnekkiaan sattuman johdosta kävellyt lähes suoraan. Hevoset laidunsivat taukoamatta infokyltin luona, eikä niilläkään vaikuttanut olevan mikään kiire pois. Ruoho kasvoi edelleen vehmaana, joten kannatti käydä kimppeen tilaisuuden tullen.

Anki oli ensimmäinen, joka luovutti. Hän haki kahvikorin, jotta he saisivat kosteikkovahverot edes jotenkin järkevästi kotiin. Termoskannun ja mukit hän liu’utti samaan osuuskaupan kassiin, johon Lena ja Gunilla olivat pakanneet sämpylät.

”Tiedättekö mitä, tytöt”, Anki sanoi katsoen satoa. ”Minusta tuntuu, että meidän täytyy lopettaa poimiminen. Sienet täytyy vielä puhdistaa, ja siinä kestää tovi.”

Kaikki tyhjensivät koriin viimeiset käsissään olevat sienet.

”Oi että, mitäs hyvää laitamme vahveroiden kanssa?” Ingegerd kysyi. ”Onko sinulla mitään lihaa pakkasessa, Anki?”

”Ihan varmasti on”, Anki vastasi. ”Lampaan ulkofilettä ehkä, täytyy katsoa. Voidaan toki käydä Mullvaldsin Tempossakin, siellä on yleensä varsin hyvä valikoima lihaa.”

He siivosivat yhdessä aamiaisastiat ja valmistautuivat kotimatkaan.

”Takapuolta vähän aristaa”, tunnusti Ingegerd hieroen toista pakaraansa. ”Kävely kotiinpäin tekee varmasti hyvää.”

”Juu, ei ratsastusleirin aluksi sovi rehkiä liikaa”, Gunilla nauroi. ”Meillä on edessä kaksi viikkoa *country lifea*, joten tässä täytyy säästellä itseään.”

”Minun pitää ottaa kuvia”, Ingegerd sanoi. ”Voidaan koota reissusta kirja, tai miksei vaikka kalenteri. Sellainen hoituu helposti internetissä.”

Lena käytti taukopaikan penkkiä avukseen punnertaakseen Oskin selkään. Gunillan selkäänousu näytti helpommalta, vaikkei hänkään varsinaisesti heilauttanut itseään Austrin satulaan. Oli kuitenkin selvää, että Gunillalla oli kokemusta.

”Tiedättekö mitä?” hän sanoi nostaen polven satulan siiven yli ja säätäen tottuneesti jalustinhihnaa sopivaksi. ”Teidän kanssanne on niin kivaa olla täällä, että minusta tuntuu jo nyt siltä, että olemme jonkin kirjan henkilöitä!”

”Saat luvan kirjoittaa sen kirjan meistä”, Lena ehdotti pilailleen. ”Sinähän sellaista harrastat parhaillaankin. Ingegerdin kuvat vielä mukaan, ja kirjasta tulee bestseller. Ehkä kirja voittaa jonkin gotlantilaisen parhaan elämäntyölioppaan palkinnon.”

Gunilla oli jo vuosien ajan kirjoittanut noin kymmenvuotiaille suunnattuja hevoskirjoja ja menestynytkin oikein hyvin. Lenan ehdotus ei ehkä ollut täysin tuulesta temmattu.

”Lauantaina olemme kylläkin menossa sille tryffelisafarille”, Anki sanoi. ”Sellaisia hienouksia ainakaan meidän aikamme nuorisoidolit eivät harrastaneet.”

”Eivät niin, mutta me olemmekin huomattavasti edistyneempiä”, Gunilla sanoi kooten ohjat. ”Siitä tulee aivan valtavan hauskaa. Tulepas, Lena, niin ratsastetaan kotitilalle.”

3

Tryggve Fridman oli tavalliseen tapansa lähtenyt yhdelle päivittäisistä kävelyistään rottweilerinsa Putten kanssa. Lukuisissa poluissa ja teissä oli mistä valita, ja juuri tänään hän päätti kävellä Mullvaldsin kirkon ja pappilan ohitse. Vanhan keskiaikaisen kirkon miljöö oli todella kaunis, ja Tryggve itse sai toisinaan olla kirkossa kirkkoisäntänä. Seurakuntakoti komeili korkealla kukkulalla, joten sieltä oli upeat näkymät pitäjään. Kauan sitten talo oli toiminut kyläkouluna, jossa monet pitäjän asukkaista olivat viettäneet ensimmäiset kouluvuotensa. Tryggve itse ei tosin kuulunut heihin. Tryggve oli kyllä gotlantilainen, mutta hän oli kasvanut Visbyn muurien sisäpuolella. Hän oli hankkinut itselleen talon Mullvaldsista vasta pari vuotta ennen eläköitymistään saadakseen viettää rauhallisia ja mukavia vanhuuden vuosia yhdessä Putten kanssa. Tryggve ei tosin voinut väittää, että kaikki olisi koko ajan ollut rauhallista, mutta ainakin hänellä oli ollut hyvin mukavaa, varsinkin sen jälkeen kun Anki Karlsson oli muuttanut Mullvaldsiin. Anki oli fiksu ja lukenut nainen, joka osasi nauttia elämästä.

Tryggve lähestyi pappilan kivimuuria, jonka kohdalla tuttu hahmo surutta roikkui vilkuilemassa pappilan puutarhaan.

”No mutta terve, Gerhard! Onpa mukavaa nähdä sinut joskus muuallakin kuin vain baaritiskin takana. Miten olet onnistunut pääsemään sieltä pois?”

Gerhard Klein, joka toimi ravintoloitsijana sekä Kajpe Kviarin Plogbillenissä että Mullvaldsin sataman kalaravintolassa, tervehti häntä sydämellisesti.

”Tryggve! Sinua ei totta tosiaan näe joka päivä. Tämäpä mukavaa!”

”Jaa, käynhän minä sinun ravintolassasi syömässä kalaa vähintään kerran viikossa”, huomautti Tryggve. ”Paistetut silakkasi ovat varsin kuuluisia, joten en mielelläni jätä niitä välistä. Mutta kerrohan nyt: miksi olet karannut ravintolasta?”

Gerhard kääntyi ympäri ja nojasi selkäänsä kivimuuria vasten.

”Kuten tiedät, täällä on ensi viikolla markkinat”, hän aloitti osoittaen peukalolla pappilaa.

”Sehän ei ole ollenkaan huono juttu”, Tryggve sanoi. ”Hieno aloite uudelta kirkkoherraltamme ja tietenkin kaikilta muiltakin asianosaisilta!”

”Olen kutakuinkin mukiinmenevä kokki”, sanoi Gerhard ujosti. ”Niinpä minun on enemmän tai vähemmän pakko tulla markkinoille katselemaan ja haistelemaan. Olisi aivan mieletöntä olla piipahtamatta niillä. Tulin vain muodostamaan käsitystä siitä, miltä markkinat tulevat näyttämään. Täytyy ottaa huomioon, että kilpailemme Visbyssä järjestettävän Tryffeliakatemian festivaalin kanssa.”

”Totta kai”, Tryggve sanoi. ”Ne ovat vielä samoina päivinäkin, mutta kyllä tästäkin hyvä tulee. Me voimme onnistua houkuttelemaan paikalle vähän erilaisia ihmisiä. Mietin esimerkiksi vakituksia asukkaita tai kesägotlantilaisia, jotka voivat käväistä vilkkaissa taloissa näin syksyllä.”

He seisoivat hetken hiljaa. Pappilan puutarha oli kaunis ja tarpeeksi tilava markkinoille, jotka kestäisivät ensi viikon torstaista

lauantaihin. Markkinat huipentuisivat upeaan tryffelipäivälliseen Plogbillenillä. Sitä varten tosin piti olla valmis kaivamaan kuvetta.

”Uusi kirkkoherramme on vähintäänkin yhtä kekseliäs kuin edellinen”, sanoi Gerhard.

Tryggve ei vastannut. Häntä ei suuremmin huvittanut alkaa muistelemaan traagisesti murhattua Catharinaa. Sen sijaan hän jatkoi tryffeli aiheesta.

”No niinpä. Hauska idea häneltä. Aika moni tosin on työntänyt lusikkansa soppaan. Esimerkiksi se pariskunta, jolla on ne koirat. Ne tryffeliä haistelevat rakit siis.”

Pappilan ovi avautui, ja kirkkoherra ilmaantui portaille. Hänellä oli rento asu: farkut, papinpaita ja tuulitakki. Siinä paha missä mainitaan, ajatteli Tryggve ja tervehti Oskar Bergsteniä.

”Huomenta”, Oskar tervehti ohittaessaan heidät. ”Ettekö tulisi seurakuntakodille juomaan aamupäiväkahveja? Emäntä on varmasti leiponut jotain makeaakin.”

”Mielihyvin”, sanoi Gerhard ja katsoi Tryggveä, joka nyökkäsi myöntävästi.

Mieskolmikko lähti kipuamaan mäkeä ylös rauhalliseen tahtiin. Putte päästettiin vapaaksi, ja se pinkaisi edeltä. Se oli ollut seurakuntakodilla monta kertaa isäntänsä kanssa, joten se tunsi paikat.

Gerhard Klein oli viettänyt saarella kymmenisen vuotta. Hän puhui gotlannin murretta itävaltalaisella korostuksella, joka kuulosti Tryggven korvaan oikein mukavalta. Yllättävä kahvihetki Gerhardin kanssa ei pahentaisi päivää.

”Toivottavasti et rupea lisäämään tryffeliä kalaruokiin salaa”, Tryggve sanoi lähinnä vitsaillakseen. ”Silloin hinnat nousevat liikaa, eikä meillä ole tässä pitäjässä siihen varaa. Sinulta loppuvat asiakkaat.”

He olivat istuutuneet pöytään. Kullakin oli edessään kahvikuppi ja pala tuoretta sokerikakkua. Toisessa pöydässä oli ompelu-

seuran naisia, jotka juttelivat vahtimestarin kanssa. Oskar Bergsten oli kadonnut työhuoneelleen.

”Noh, en ollut ajatellut muuttaa ruokalistaani”, Gerhard sanoi vastauksena Tryggven kysymykseen. ”Minun kalaruokani ovat hyviä sellaisenaan, ja sitä paitsi sitruunalla, valkosipulilla, chilillä ja öljyllä pääsee todella pitkälle, karhunlaukasta nyt puhumatta-kaan. Mutta tiesitkin ehkä, että olen vuokrannut Plogbillenin?”

”Kuulin kyllä. Olenkin menossa sinne tryffelipäivälliselle. Sis-ko sai ylipuhuttua.”

Tryggve mursi itselleen palan epätavallisen keltaista sokerikak-kua. Emäntä oli varmasti saanut käsiinsä maalaismunia joltakin tilalta, muuta selitystä Tryggve ei keksinyt näin kauniille värille.

”Mitenkäs uudella ravintoloitsijapariskunnalla sujuu?” Trygg-ve kysyi.

Gerhard pudisti päätään ja nousi hakemaan santsikuppia.

”Siinäpä se”, hän sanoi palatessaan. ”Micke ja Sara Hansson ovat työteliäitä nuoria ihmisiä. Heillä on suuri rakkaus ruokaa kohtaan, mutta mietin, panostavatko he liikaakin. Niin kuin nyt esimerkiksi tämä ylellinen tryffelipäivällinen.”

”Tarkoitatko että heidän olisi kannattanut pysytellä sinun hampurilaislinjallasi, vai?”

Gerhard nosti määrätietoisena etusormensa ilmaan.

”Juuri sitä minä tarkoitan. Ja muita yksinkertaisempia ruoka-lajeja. Ei ole helppoa houkutella tänne ihmisiä vuoden ympäri asumaan luksushotellissa ja syömään kallista ruokaa.”

”Luksushotellissa?”

”Niin juuri, heillä on pari hotellihuonetta samoissa tiloissa. Yläkerrassa. Tunnen alan hyvin, joten pystyn helposti laskemaan, ettei moinen kannata.”

”Minä mietin lähinnä sitä, mitä Kajpe Kviarin asukkaat ravin-tolasta ajattelevat”, Tryggve sanoi.

Hän tiesi, että pitäjän asukkaat olivat tyytyväisiä omaan pu-
biinsa, jota he kehuivat estoitta. Perjantaisin ja lauantaisin ravin-
tolassa oli täyttä, kun sekä Mullvaldsista että Kajpe Kviarista valui
asiakkaita juomaan olutta, juttelemaan ja seurustelemaan. Toisi-
naan väkeä tuli paikalle jopa Kräklingbosta tai Angasta saakka.
Pubi-iltojen lisäksi Gerhardilla oli ollut paikassa lounas, jota mo-
net talvisin lähistöllä työskentelevät rakennusmiehet söivät mie-
lillään. Mullvaldsin kalaravintola oli edelleen olemassa, mutta se
ei ollut sama asia kuin rustiikkinen pubi, jossa oli rento ja yksin-
kertainen mutta silti hyvällä maulla toteutettu tunnelma.

”Paikalliset eivät pidä siitä ollenkaan”, Gerhard paljasti. ”Toki
Plogbillenissä voi edelleen ottaa oluen, mutta rennon kortteli-
kapakan tunnelma on mennyttä.”

Tryggve tyhjensi kahvikuppinsa ja meni hakemaan santsi-
kupillista. Yksi ompeluseuran naisista oli juuri kaatamassa itsel-
leen kahvia. Tryggven nähdessään hän lähestyi tätä välittömästi
kahvikannu kädessään.

”Kiitos, olipa ystävällistä”, Tryggve sanoi. ”Ja kahvi oli hyvää.”
Gerhard Klein huokasi raskaasti.

”Micke Hansson ilmaisi itseään hyvin selvästi, kun teimme
vuokrasopimuksen.”

Tryggve tipautti kaksi sokeripalaa kahvikuppiin ja sekoitti.
”No?”

Gerhard nojautui pöydän yli ja madalsi ääntään.

”En halua tästä mitään *paikallisten helvettiä*. Juuri nämä sanat
Micke minulle sanoi. Eikö ole melkoista öykkärointiä?”

Tryggve oli samaa mieltä. Gerhard itse ei milloinkaan ollut teh-
nyt minkäänlaista eroa eri asiakaskuntien välille, ja hänen idean-
sa palvella nimenomaan *paikallisia* oli ollut menestys. Kuulosti
uhkarohkealta panostaa pelkästään varakkaisiin asiakkaisiin. Ra-
vintola nimittäin oli kallis; Tryggve tiesi sen, koska oli maksanut